(AGK)

M Ø T E

i den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

onsdag den 26. juni 1991 kl. 15.

Møtet ble ledet av komiteens leder, Bjørn Tore Godal.

Til stede var: Gunnar Berge, Paul Chaffey, Kaci Kullmann Five, Kåre Gjønnes, Bjørn Tore Godal, Kirsti Kolle Grøndahl, Carl I. Hagen, Anne Enger Lahnstein, Reiulf Steen, Kjellbjørg Lunde, Erik Solheim, Sigurd Verdal, Brit Jørgensen (for Gunnar Skaug), Haakon Blankenborg (for Tom Thoresen), Anders C. Sjaastad (for Jan Petersen) og Svein Alsaker (for Kjell Magne Bondevik).

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Gro Harlem Brundtland, utenriksminister Thorvald Stoltenberg, handelsminister Eldrid Nordbø og fiskeriminister Oddrunn Pettersen.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Fra Utenriksdepartementet: statssekretær Jon-Ivar Nålsund, ambassadør Eivinn Berg og ekspedisjonssjef Einar Bull. Fra Fiskeridepartementet: ekspedisjonssjef Karsten Klepsvik. Fra Statsministerens kontor: spesialrådgiver Jonas G. Støre.

Videre var til stede komiteeens faste sekretær, Hans Ola Urstad.

Dagsorden:

1. Status i EØS-forhandlingene etter Salzburg.

2. Eventuelt.

KOMITEENS LEDER: Da kan vi konstatere at møtet er satt.

Sak nr. 1

Status i EØS-forhandlingene etter Salzburg

(AGK)

STATSRÅD ELDRID NORDBØ: Det er to forhold som gjør at jeg har bedt om å få orientere utenriks- og konstitusjonskomiteen om den siste utviklingen i EØS-forhandlingene.

For det første ønsker jeg å redegjøre nærmere for de uklarheter som er oppstått i EF vedrørende den politiske avtalen vi kom fram til på det felles ministermøtet i Luxembourg når det gjelder hovedelementene i en forhandlingsløsning for fisk og fiskevarer.

Den andre grunnen er at vi nettopp har lagt bak oss EFTAs ministermøte i Salzburg, der EFTAs ministre også møtte formannen i EFs ministerråd, utenriksminister Poos fra Luxemburg, og kommisjonær for utenrikssaker, visepresident Andriessen. Jeg vil gjerne legge til at jeg også hadde et eget møte med Andriessen.

Som jeg omtalte i redegjørelsen sist torsdag, var fisk et hovedspørsmål under ministermøtet i Luxemburg. Forhandlinger om fisk, som ledet opp til sluttbehandling på ministernivå, ble fra norsk side ledet av ambassadør Berg bistått bl.a. av rådgivere fra Fiskeridepartementet. Forhandlingene, som jeg også i redegjørelsen sa var meget kompliserte, ble innledningsvis ført med EF-kommisjonen, deretter med EFs formannskap og kommisjonen samtidig. I sluttfasen ble også de mest berørte EF-land trukket inn - det sa jeg også i redegjørelsen, men her vil jeg gjerne si hvilke, nemlig Spania og Portugal. Forhandlingene førte til, som jeg tidligere har redegjort for, forståelse om et felles opplegg mellom Norge og EFs formannskap som ble presentert for EF- og EFTA-ministrene under en forhandlingsrunde seint på kvelden den 18. juni. Kommisjonen var i denne fasen representert med bl.a. visepresident Andriessen som forhandlingsansvarlig.

Under henvisning til redegjørelsen i Stortinget den 20. juni vil jeg gjerne bare kort gjenta hovedelementene i det opplegget som ble presentert på det avsluttende ministermøtet. Det var jo som man husker, for det første at Spania får økte fiskemuligheter i Svalbardsonen ved at øvrige EF-land som fisker i den sonen, avgir sine andeler. For det andre; med utgangspunkt i en tredjelandskvote på ca. 10 pst. av norsk arktisk torsk nord for 62° nord, går den til de EF-land som ikke lenger vil få del i EFs kvote i Svalbardsonen med kvoter av norsk arktisk torsk og andre fiskesorter i norsk økonomisk sone. For det tredje vil norske fiskere få sine kvoter tilsvarende i EF-farvann.

Motstykket til vårt forslag og også det islandske forslag er fri markedsadgang for fisk og fiskevarer til hele EØS-området, noe som har vært EFTA-landenes krav siden vi startet forhandlingene.

(AGK)

Dette kravet ble konsekvent framholdt fra norsk og også selvfølgelig fra islandsk side under drøftelsene i Luxemburg. At denne forutsetning lå til grunn for det norsk tilbudet, ble også klart presisert under avslutningsmøtet mellom ministrene. Jeg vil også gjerne føye til at det betyr også etter møtet med Andriessen; det bestrides ikke fra det hold at en grunnleggende forutsetning fra vår side var fri markedsadgang.

Under forberedelsen til forhandlingene med EF om fisk har vi fra norsk side lagt vekt på å utforme eventuelle ordninger, slik at de så langt som mulig kunne ta særlig hensyn til sørlige EF-land - i første rekke Spania og Portugal, særlig Spania, som dere vil vite. Dette fordi vi etter hvert fikk klare signaler fra EF-hold om at nøkkelen til en løsning i fiskerisektoren lå i at det kunne stilles muligheter til rådighet for disse land. De forslag vi fremmet under forhandlingene i Luxemburg reflekterte dette hensyn og var medvirkende til at den spanske delegasjon i Luxemburg til slutt gav sin tilslutning til det skisserte opplegget som ble framlagt for ministrene.

Om behandling på ministernivå av det omforente opplegg til hovedelementene i fiskeriløsningen vil jeg si følgende: Etter at jeg hadde presentert det norske forslaget, som jeg ble oppmodet til av EF-president Poos, og på ny presentert vår forutsetning om fri markedsadgang, fant det sted en kort meningsutveksling. Det ble fra spansk side bekreftet at det skisserte opplegg var et akseptabelt grunnlag for en løsning. Også Frankrike og Tyskland uttalte seg positivt, men sa samtidig at det var behov for ytterligere gjennomgang på ekspertplan. Den britiske minister uttalte seg etter samme linje, og det lå ikke i noen av disse innlegg noen reservasjon knyttet til markedssaken.

Fra irsk side ble det derimot anført betenkeligheter knyttet til importbetingelsene for enkelte fiskesorter, som oppfattes å gjelde det irske marked. Den islandske utenriksminister bemerket at så vidt han visste, hadde ikke Island solgt fisk til Irland på 800 år. Et mulig unntak for Irland fra en årlig industrihandel med fisk i EØS, ville derfor ikke representere noe stort problem. Selv fant jeg ikke grunn til å kommentere den irske anførsel nærmere - det hadde jeg ikke grunnlag for og ikke noen statistikk i hodet - men sa at vi ville se nærmere på dette. Jeg visste ikke hvor mye vi solgte av de forskjellige slag til Irland. Jeg regnet med at dette vil vi kunne komme tilbake til i forbindelse med den gjennomgang vi nå måtte regne med på teknisk plan.

For øvrig ble det irske innlegget ikke

(AGK)

kommentert verken fra EF-formannskapet eller kommisjonens side. Det var mot bakgrunnen av denne gjennomgangen på ministerplan og på dette grunnlag at EF-presidenten, Luxemburgs utenriksminister Poos, på den etterfølgende pressekonferansen oppsummerte forhandlingene og erklærte at det forelå en politisk enighet - dere har sett hans franske versjon av det - om fisk som grunnlag for en løsning: Han viste direkte til det norske og islandske forslaget som hadde lagt grunnlag for enigheten. Han sa samtidig at det var behov for en teknisk gjennomgang. Han så heller ikke behov for ytterlig et felles møte mellom EF og EFTA på ministerplan. EFTAs formann, den østerrikske utenrikshandelsminister Schüssel, fulgte opp dette og la til at den politiske avklaring som hadde funnet sted, bygde på EFTAs krav om fri markedsadgang. Visepresident Andriessen, som var til stede på pressekonferansen, tok ikke ordet for å kommentere denne oppsummering.

Mot denne entydige konklusjon er det derfor med bekymring vi registrerer uttalelser som er kommet fra kommisjonen og fra enkelte EF-land etter ministermøtet, og som har skapt uklarhet om EFs forståelse av den politiske enighet som ble oppnådd i Luxemburg. Det er ikke vanskelig å forstå at enkelte på EFs side ser behov for en nærmere avklaring av hva som ligger i den skisserte løsningen og behovet for oppklarende tekniske samtaler på ekspertplan, for det ble vi jo enige om på ministermøtet. Det er vi selvfølgelig innstilt på å imøtekomme, og vi har avtalt med kommisjonen at det første ekspertmøtet skal finne sted i Brussel allerede denne uka. Vi er også om nødvendig klar til å utdype enkeltheter i forslaget i EF-hovedstedene. Samtaler har allerede funnet sted i London. Jeg ser ingen problemer med å klargjøre innholdet av det norske forslaget på en betryggende og tilfredsstillende måte. Vi har observert at kommisjonen argumenterer med at EFTA-siden i spørsmålet markedsadgang har strukket den politiske enighet for langt.

På møtet i Salzburg anførte vi til dette at kommisjonen i så fall må ta sin del av ansvaret siden den ikke på noe stadium i forhandlingene, som jeg har redegjort for, verken på embetsplan eller i sluttmøtet mellom ministrene og heller ikke under pressekonferansen kom med innsigelser til tross for at kommisjonen var fullt på det rene med hvilke forutsetninger som vi hadde lagt inn i opplegget for en løsning som vi heller ikke, som jeg nevnte, bestrider. Vi tror forklaringen på dette er at kommisjonen først nå i ettertid går ut mot den politiske forståelse mellom ministrene kan ha sammenheng med de negative reaksjoner enigheten fra Luxemburg har utløst i kommisjonens fagavdeling for fiskerispørsmål, som ikke var representert under forhandlingene i Luxemburg.

(AGK)

Noe av den samme reaksjon kan vi finne i visse EF-lands fiskeriadministrasjoner etter hvert som de ble kjent med hovedtrekkene i den politiske forståelsen fra Luxemburg. Det bidrar nok også til kommisjonens holdning i spørsmålet om markedsadgang at Irland nå i en senere formell henvendelse til kommisjonens forhandlingsansvarlige, Andriessen, nærmere presiserer innholdet i og omfanget av det som ble varslet av den irske utenriksminister i Luxemburg. I henvendelsen som vi nå har fått kopi av, presiseres det at den irske reservasjonen gjelder adgang til hele EF-markedet for produktene laks, sild og makrell. Dette brevet har dermed et innhold av en langt større betydning hva gjelder den irske reservasjon enn det inntrykk som ble skapt under ministermøtet i Luxemburg, og som den islandske utenriksminister, som jeg nevnte, tok på strak arm i sin kommentar.

De produktene som her er omtalt, utgjør fra vår side i eksportverdi ca. 4,4 milliarder kr. Eksporten av fersk laks utgjør mer enn 4 milliarder av dette, og denne er i dag belastet med 2 pst. toll. Det interessante utviklingspotensial fra norsk fiskeindustri ligger imidlertid innenfor bearbeidede produkter av sild, makrell og laks. Alle disse tre produktkategorier er i dag belastet med inntil 25 pst. toll, og det har nettopp derfor vært et prioritert norsk siktemål å få bort tollen på disse produktene. Det er klart at det irske krav, slik det framgår av Irlands brev til visepresident Andriessen, kompliserer forhandlingssituasjonen. Vi må erkjenne at det foreligger et irskt forbehold i spørsmålet om fri markedsadgang. Det gjenstår imidlertid å drøfte nærmere hvordan dette kan håndteres.

Selv om det er vanskelig å danne seg et fullstendig bilde av EFs interne uenighet om fisk, syns jeg følgende kan bidra til å forklare situasjonen; en aktiv posisjonering som ledd i den videre forhandlingsstrategi, bl.a. for å få mest mulig midler til fondet, og for å skaffe seg mest mulige posisjoner også når det gjelder de tekniske avklaringene som vi har avtalt å begynne denne uken. Det vi nok også ser klarere etter hvert, er en intern strid mellom kommisjonen, EFs formannskap og enkelte medlemsland og likeledes mellom de berørte medlemsland. Det gjelder ikke minst for kommisjonens del at de kjemper for ivaretakelse av sin forhandlingskompetanse i forhold til formannskapet.

Når det gjelder møtet i Salzburg, ble det et møte der en internt i EFTA vurderte status etter møtet i Luxemburg, og der man i samtalen med kommisjonen og EF-formannskapet konsentrerte seg om å klargjøre de utestående problemene. Det viktigste var etter mitt skjønn den oppnådde enighet om den videre framdriftsplan med sikte på at forhandlingene skal endelig sluttføres innen utgangen av juli. Tidspunktet for parafering er ikke klart. Det avgjørende er imidlertid at det står i erklæringen at avtalen skal kunne tre i kraft fra den 1. januar 1993.

(AGK)

Etter det skulle det innebære at den timeplanen som er skissert i redegjørelsen i Stortinget den 20. juni, vil kunne følges når det gjelder Stortingets behandling av EØS-avtalen. Det ble også enighet om at de to formannskapene vil spille en mer sentral rolle i den avluttende fasen. De vil på sin side sørge for nær kontakt med sine respektive medlemsland. Det er ikke lagt opp til noe nytt felles ministermøte, men jeg vil ikke utelukke at dette kan bli nødvendig for å avklare de siste utestående spørsmål, og et slikt møte vil i så fall antakelig finne sted i slutten av juli. Det vi vet er at EF har sitt siste ministermøte på utenriksministerplan før deres ferie, 28. og 29. juli.

På dette møtet var som kjent fisk ikke noe hovedtema. Det var en oppsummering av status i forhandlingene, og det jeg gjerne ville si litt om, var at når det gjelder transitt, fremholdt Østerrike og Sveits at forhandlingene når det gjelder dette spørsmålet, ikke hadde ført til noe resultat. Det vi var glad for, var at EFs transportministre nettopp har gitt kommisjonen et nytt forhandlingsmandat som vil gjelde fram til EØS-avtalen kan paraferes. Det er verdt å merke seg. Det knytter seg fortsatt stor usikkerhet til når og hvordan de forhandlingene sluttføres, men kommisjonen har også mandat til parafering. Det er betydelig uenighet internt i EFTA om fondets størrelse og struktur, herunder om fondet skal være et gave- eller et lånefond. Det er særlig Finland og Sveits som inntar restriktive holdninger. Det er ingen tvil om - og det var også situasjonen på Luxemburg-møtet, og det forklarer nok litt av EFs holdninger - at vi er lite tilfreds med de signalene som hittil er kommet fra EFTA når det gjelder fond.

Ellers vil jeg nevne, selv om det kan virke lite i den store sammenheng, at det betyr noe særlig for et par bedrifter i Norge at vi fikk avklart på møtet i Salzburg at EF-erklæringen om ikke å bruke anti-dumping-tiltak, som jeg omtalte i min redegjørelse, fortsatt der ikke var avklart når det gjaldt produkter omfattet av kull og stålunionen. Der var det å si at det var en begrensning på ferromangan. Den er løftet på Salzburg-møtet. På forhånd var det klart at den innebar at en ikke skulle bruke anti-dumping på ferrosilisium og aluminium. Med dette løftet de den for ferromangan. Det er som jeg sa, gledelig for de bedriftene det gjelder. Selv om det høres ut til å være blanding av hummer og kanari, fikk vi en avklaring på det nå etter hvert berømte leketøy-spørsmålet.

På flere områder hvor kommisjonens representanter på høynivå-møtet den 20. juni hadde reservert seg overfor politisk enighet som ble oppnådd i Luxemburg, var det ingen bevegelse. Det gjelder skipsbyggingsdirektivet, handlingsprogram for yrkesopplæring - PETRA -, visse overgangsperioder for Sveits og Liechtenstein og enkelte spørsmål knyttet til deltakelse i forsknings- og

(AGK) utdanningsprogrammene, og det tolker vi igjen at de sitter på det til vi kommer på fondet.

Jeg vil bare si til slutt at vi har en vanskelig periode foran oss, og vi ber derfor om at en del av de spørsmålene som er nevnt her, blir i denne sal.

(AGK)

CARL I. HAGEN: Det kunne være mye å kommentere i det som handelsministeren nå har redegjort for. Særlig vil jeg påpeke at det virker som hun konsekvent snakker om norske forslag istedenfor politisk avtale, som var uttrykket som ble brukt i redegjørelsen. Jeg vil heller bruke uttrykket politisk forståelse, istedenfor enighet og avtale, som ble brukt i redegjørelsen. Men jeg vil forholde meg til den redegjørelsen vi fikk i Stortinget sist torsdag, med følgende spørsmål: Er det noe i den redegjørelsen som ble gitt sist torsdag som Regjeringen nå ønsker å fravike eller kan vi fortsatt legge til grunn den redegjørelse som ble gitt sist torsdag? Det var det første spørsmålet.

Det andre spørsmålet er: Jeg merket meg at når handelsministeren snakket om dette ministermøtet, hadde Irland uttalt seg med visse, skal vi si, forbehold og også uttalelser fra Tyskland og Frankrike. Ble det sagt overhodet noe som helst fra dansk side, som vel har en del å risikere ved konkurranse når det gjelder fiskeindustrien sin? Har danskene eksplisitt i det møtet sagt at de godtok det som sist ble kalt politisk avtale, som nå kalles forståelse?

(GSR)

ERIK SOLHEIM: Hvis jeg ikke hørte feil, sa ikke handelsministeren noe om transport - det er meget mulig jeg ikke fikk det med meg, men det kunne være interessant å høre litt om hvordan man vurderer utsiktene til at det blir enighet på det området. Jeg har også lyst til, fordi jeg ble bedt om da jeg kom til møtet her å kommentere noen uttalelser som miljøvernministeren har kommet med i løpet av dagen, hvor han uttrykte en viss forståelse for EFs forhandlingsposisjon i transportspørsmålet, å vite om det er en politikk som hele Regjeringen står inne for. Det var det ene.

Det andre - som jeg innser at det er vanskelig å svare på - gjelder hvorvidt Regjeringen anser det resultatet som en er kommet fram til, for å ligge helt fast, eller om man er beredt til å gå inn i drøftelser om realiteter når det gjelder forhandlingsresultatet for fisk. Er det gitt noen form for åpning for drøftinger av realitetene i det det ble enighet om i Luxemburg?

ANNE ENGER LAHNSTEIN: Det går på litt av det samme, for vi skal jo forholde oss til dette. Jeg har valgt å forholde meg til de opplysninger som er kommet fra Regjeringen i Stortinget. Jeg vet ikke hva som foregår, men etter det jeg har forstått, står det som ble sagt i Stortinget fra Regjeringens side, ved lag, og at det ikke er noe i det som er sagt, som skulle tilsi

(GSR) at det ikke gjelder lenger.

Jeg har også lyst til å spørre om dette irske forbeholdet, som nå blir framstilt på en måte som at det er en ganske svær sak hvis det er et forbehold som går på de tre fiskesortene laks, sild og makrell. Hvordan vurderer handelsministeren betydningen av det og mulighetene for å oppnå det som ble forespeilet?

Og så vil jeg gjerne be om at vi - hvis det er mulig - kan få skriftlig slike redegjørelser som det vi nå fikk. Vi fikk av og til av den forrige regjering disse redegjørelsene skriftlig fordi det er veldig vanskelig å ta alle disse småtingene i full fart. Jeg vil også be om at vi kan få skriftlig saker som er ferdige i Brussel, så fort som mulig.

KACI KULLMANN FIVE: Det er uten tvil en viss uro, en ganske betydelig uro, rundt dette spørsmålet som selvfølgelig også preger oss som stortingsrepresentanter. Jeg har forstått handelsministerens redegjørelse dit hen - og hun får anledning til å svare på Hagens spørsmål - at hovedinntrykket av redegjørelsen står fast, men at det altså er kommet til visse nyanseringer når det gjelder Irlands posisjon i dette bildet. Det ble for øvrig ikke nevnt i redegjørelsen, men utenriksministeren har i hvert fall nevnt dette for meg tidligere under en samtale fra Luxemburg, så en var klar over at det her har ligget noe når det gjelder Irland, men det er relativt alvorlig hvis det kommer inn som et forbehold. Og da er det neste spørsmålet: Vil Irland bruke det forbeholdet til eventuelt å blokkere for en avtale? Det er heldigvis ingen som har antydet det hittil, men jeg vil gjerne ha spurt om det.

Så til - la oss kalle det - teknikken som fort blir realitet i dette forhandlingsbildet. Hadde man da man gikk til pressekonferansen etter ministermøtet, i det hele tatt noe skriftlig når det gjaldt den enighet som var oppnådd, eller gikk man til en slik pressekonferanse uten egentlig å vite hvilken oppsummering EF og EFTAs formann der ville komme til å gi? Det virker unektelig noe spesielt at det er oppsummeringen på en pressekonferanse som blir det vesentlige. Jeg ser at det er et viktig signal om hva man har oppnådd i møtet, men jeg spør om det her i det hele tatt forelå noe skriftlig som man fra norsk side ret og slett kan bruke til å prosedere saken - for å si det slik - i de videre forhandlingene? Spørsmålet har også sin bakgrunn i at man i hvert fall av pressen har

(GSR)

fått inntrykk av - jeg har ikke rukket å følge med i alle uttalelsene her - at Poos i går ikke til fulle ville bekrefte hva man hadde sagt på den forrige pressekonferansen. Jeg vil derfor ha en kommentar til hva Poos nå har gitt av tilbakespill både direkte til våre regjeringsmedlemmer og i offisielle erklæringer.

Et spørsmål som ikke har vært berørt, er hvilken løsning man nå ser for seg for Island på fiskerisiden. Er det her noen ulikheter mellom måten Island og Norge behandles på, og hvilke ulikheter er det i så fall vi står overfor?

Til slutt: Den tautrekkingen vi nå er midt oppe i, hvor jeg langt på vei deler handelsministerens vurderinger av hva som foregår mellom kommisjon, ministerråd, ulike nivåer av administrasjoner, nasjonalt og på EFs nivå - hvorledes vurderer man formelt denne situasjonen - det er jo et faktum at EFTA-landene primært her forhandler med Kommisjonen - den formelle juridiske vurderingen av hvem som er vår motpart i dette?

KÅRE GJØNNES: De fleste spørsmålene er vel reist.

Jeg la merke til Kaci Kullmann Fives presisering av hva som er kommet fram som hovedinntrykket av redegjørelsen i Stortingets møte den 20. juni, men at det er kommet til visse nyanseringer. Jeg vil gjerne få klarert ut disse nyanseringene, slik at vi vet hva vi har å forholde oss til framover.

Handelsministeren har både i media og også her id ag brukt uttrykket "bekymringsfullt" i forhold til en del uttalelser som er kommet fra Kommisjonen. Jeg tolker det som nå skjer, dit hen at det ikke fra norsk side på en måte bare blir bagatellisert, men at det er et reelt problem som har oppstått, og det problemet regner jeg med må være i forhold til den redegjørelsen som ble gitt for Stortinget.

Så til det som er nevnt her om markedsadgangen totalt sett. Jeg vet ikke om jeg oppfattet det rett, men er det det forbeholdet som er kommet fra Irland, som er angitt i størrelsesorden 4 milliarder for norsk markedsadgang? Det er mulig jeg har oppfattet det feil, så jeg vil gjerne ha en presisering av hva dette går ut på. Hvis det er det som representerer markedet i Irland - på hvilken måte skal vi merke silda, laksen og makrellen, slik at man vet hvor de kommer fra, på det markedet vi nå skal inn på? Skal man stemple hver sild, laks og makrell, eller hvordan skal det skje?

(GSR)

Jeg må si at for oss som skal takle dette innad i eget parti, er det som er kommet de siste dagene, komplisert, i og med at vi både skal forholde oss til det som er gitt som offisiell redegjørelse - og det vil jeg fremdeles gjøre overfor de organer i vårt parti som skal inn - og også til de medieoppslagene som dukker opp. Jeg må ha trygghet for at jeg, når jeg sier at vi har en offisiell redegjørelse i Stortinget som står fast, er på trygg grunn når jeg gir den informasjonen videre til våre organer.

PAUL CHAFFEY: Tre spørsmål. Først når det gjelder Irland: Er det en aktuell problemstilling å ta Irland med i en fondsordning, slik at fondet blir utvidet til også å omfatte Irland, for å løse dette spesielle problemet?

For det andre når det gjelder markedsadgang: Når mener Regjeringen at vi bør ha full tollfri markedsadgang for fisk og fiskeprodukter - er det 1. januar 1993 eller forhandler man med utgangspunkt i en annen og senere dato?

For det tredje: Når det gjelder dette leketøydirektivet, kunne det være greit å høre hva enigheten består i. Er det en tilslutning til EF-direktivet, er det en overgangsordning eller er det et unntak fra EF-direktivet man er blitt enig om?

GUNNAR BERGE: Jeg har for så vidt ikke noen nye spørsmål i forhold til dem som allerede er stilt, men jeg føler behov for en presisering for mitt vedkommende når det gjelder spørsmålsstillingen.

Det som er poenget, synes jeg, er at den redegjørelsen som ble gitt i Stortinget torsdag kveld, var korrekt og fyllestgjørende på det tidspunkt den ble gitt. Det er det vi trenger en bekreftelse på - jeg trenger ikke noen bekreftelse på det - men jeg går ut fra at det er det ene poenget.

Og så er det spørsmål om hva som har skjedd etterpå som er av interesse i saken, for jeg går ut fra at vi ikke kan utelukke at det har skjedd ting og fortsatt vil skje ting i ettertid som kan bidra til å nyansere bildet. Jeg synes, som sagt, at det viktigste poenget er å få bekreftet at redegjørelsen var korrekt og dekkende på det tidspunkt den ble gitt, og så i tillegg hva det er som har skjedd etter den tid, som kan bidra til å utfylle, eventuelt nyansere, bildet.

(GSR)

Hagen reiste spørsmålet om dette med politisk avtale og forståelse. Jeg har også fundert på om det er noen forskjell på det, for når man snakker om en politisk avtale, er det vel en forståelse det dreier seg om, fordi det ikke er noe juridisk bindende underskrevet dokument, men det er rett og slett en politisk forståelse. Jeg må si at jeg har problemer med å se distinksjonen mellom avtale og forståelse, men det kan handelsministeren kommentere videre.

STATSRÅD ELDRID NORDBØ: Først til spørsmålet fra Carl I. Hagen - som flere har vært inne på, og nå sist Gunnar Berge - som gjelder den politiske avtalen vi har med EF. Som jeg sa, ønsker jeg å redegjøre for de uklarheter som har oppstått i EF vedrørende den politiske avtalen vi kom fram til på det felles ministermøtet i Luxemburg, og det har jeg brukt flere ganger. Dere har sett at Poos brukte uttrykket "un accord politique", noe som kan bety både avtale og enighet. Det er grunnen til at vi også har brukt begge deler, og det er det vi holder oss til.

Det jeg vil si er nytt etter redegjørelsen, er omfanget av det irerne sa - de sa ikke hvor omfangsrik den reservasjonen de kom med på møtet, var. Så ble det fra Carl I. Hagen spurt om vi ønsker å fravike redegjørelsen når det gjelder forskningsprogrammet. Nei, det gjør vi ikke. Jeg vil si at det som er nytt i forhold til redegjørelsen, er at det jeg sa når det gjelder forskningsprogrammet, gikk høynivåmøtet fra. Jeg tror derfor at det er taktikk og et ledd i posisjonering. Det som ellers er nytt, er at Irland har skrevet et brev til Kommisjonen med et helt annet innhold enn det de gav uttrykk for på møtet.

For øvrig vil jeg si at det er redegjørelsen vi fortsatt bygger på. Men jeg vil gjerne, for å ta det med Irland, si at det jeg sa i innledningen til redegjørelsen, var at jeg gjør dette i lys av at forhandlinger fortsatt finner sted, og det ligger i det at å stå å si hva enkeltland har sagt, selvfølgelig kan implisere at en skulle godta alt de har sagt.

Så ble det fra Carl I. Hagen også spurt om det ble sagt noe fra dansk side på ministermøtet. Det ble ikke sagt et ord fra dansk side på ministermøtet, men det ble fra dansk hold etterpå sagt til både forhandlingslederen og meg at det var fint at vi fikk til en avtale. De sa ikke et ord under selve ministermøtet.

Så spurte Erik Solheim om det er oppnådd enighet om transport. Nei. Det er situasjonen, som jeg sa i redegjørelsen, at det står på transit. -

ERIK SOLHEIM: Jeg spurte om en vurdering av utsiktene.

(LMM)

STATSRÅD ELDRID NORDBØ: Ja, og der vil jeg referere det som EFTA-formannen Schüssel sa etter ministermøtet i går - han sa det først på ministermøtet og så på pressekonferansen da han fikk flere spørsmål fra pressen - at han var glad for at Kommisjonen hadde fått forlenget mandat, og han mente at en om en stund ville ha positive resultat når det gjelder substans.

Det er helt klart at vi har svært lite herredømme over det, men det var de to tingene han la stor vekt på. Og også der er bildet akkurat som da jeg gav redegjørelsen - bare mer nøyaktig: EF-kommisjonens forhandlingsmandat er forlenget.

Når det gjelder uttalelser fra Thorbjørn Berntsen har jeg ikke sett dem, og kan ikke kommentere dem.

Når det gjelder Solheims tredje spørsmål, fikk jeg notert det litt for unøyaktig. Jeg vet ikke om han ville gjenta det?

ERIK SOLHEIM: Det var en presisering av om Regjeringen står fast på det som ble oppnådd på Luxembourgmøtet, eller om det finnes en slags beredskap som inngår i forhandlinger om realitetene i forståelsen av enighet/avtale.

STATSRÅD ELDRID NORDBØ: Vi holder selvfølgelig fast på det som ble oppnådd på ministermøtet. Det er meget viktig for oss å gjøre det.

Men jeg vil gjerne få lov å komme tilbake til det spørsmålet som jeg har fått fra Anne Enger Lahnstein i forbindelse med Irland: Vi forholder oss til den politiske avtale/enighet som ble oppnådd.

Når det gjelder hennes spørsmål om å få dette skriftlig, må jeg bare si at det må jeg vurdere. Vi er jo i en forhandlingssituasjon.

Så til spørsmålet fra Kaci Kullmann Five om hvordan vi vurderer det irske brevet: Da det ble framført, virket det utvilsomt som om det gjaldt produkter til Irland. Jeg snakket med den islandske utenriksminister om dette nå i Salzburg. Han gikk ut og var morsom, og sa at vi har ikke eksportert noe dit på 800 år, dere vet

hvordan han uttrykker seg, men at det kan vi finne en løsning på. Som jeg sa hadde ikke jeg grunnlag for å vite om eksporten for vårt vedkommende, og sa bare at vi skulle studere det.

Men det som er nytt, er det brevet som er kommet, hvor det går fram at det går på hele eksporten til EF-markedet av tre produkter som er viktige for oss. Og det er noe helt annet. Dette er nå Fiskeridepartementet i ferd med å vurdere. Jeg vet ikke om fiskeriministeren - før vi går videre - bare ville si litt om hvordan Fiskeridepartementet vurderer det.

STATSRÅD ODDRUNN PETTERSEN: Brevet er kommet, som handelsministeren sa i redegjørelsen, og vi har behov for å gå inn i det og analysere både elementer og konsekvenser. Men det vi kan konstatere, og som også handelsministeren har sagt, er at vår eksport til Irland beløper seg til ca. 45 mill. kr. Hadde handelsministeren visst det den natten, kunne kanskje hun også tatt det på strak arm som den islandske utenriksministeren gjorde.

Når det gjelder vår eksport til EF av de tre produktene hvor Irland i dag har reservert seg, så eksporterer vi sild og sildeprodukter for - jeg må ta et lite forbehold fordi vi må kontrollregne tallene - ca. 260 mill kr. Vi eksporterer makrell - hvis vi ser på det som går på vanlig fersk og frossen makrell,frosne fileter - for ca. 65 mill.kr, og når det gjelder mel og olje,for ca. 90 mill.kr. Vi har også en del frosne og griljerte fileter,som utgjør ca. 150 mill.kr. Til sammen når det gjelder makrell, kan vi vel si at det beløper seg til ca. 300 mill.kr.

Vår totale eksport er, som handelsministeren nevnte, på ca. 8 milliarder. Av de åtte milliardene utgjør laks ca. 4 milliarder kr. Mesteparten av det har toll på rundt 2 pst. Men så har vi røkelaks, som er noe bearbeidet, og som har en høyere tollsats. Nå kan man si at det utgjør en liten andel i dag - kanskje rundt en 80 mill.kr. av 4 milliarder - men for oss er det der utviklingsmulighetene ligger. Derfor er det viktig at vi holder fast på det som har vært vårt grunnlag: Å få fjernet tollbarrierene betyr utviklingsmuligheter og arbeidsplasser.

Vi kommer selvfølgelig til å analysere det irske brevet nå og se på hvilken måte vi kan takle det.

STATSRÅD ELDRID NORDBØ: Da fortsetter jeg. Det var et spørsmål i forholdet til Island, om det ligger an til noen ulik behandling av Norge og Island. Jeg må si at blant de gledelige ting i denne innspurten er det at helt fra vi hadde møte med den islandske statsminister og utenriksminister på Fornebu, har det ikke vært noe som helst sprik eller sleivspark i noen retning mellom Norge og Island. Vi har etter det ikke hørt noen antydning fra noen om forskjellsbehandling av Norge og Island. Men i samtale med den islandske utenriksministeren i går sa han i forbindelse med det som nå foreligger fra Irland, at det er et vanskelig sildemarked - selv om det er enda mer omfattende for Norge fordi laksen er viktig for oss. Men også de er nå i ferd med å studere det som er kommet fra Irland. Det er situasjonen for oss begge, som også fiskeriministeren sa, at vi nå må vurdere hvordan vi skal forholde oss til dette videre i forhandlingene.

Det ble også spurt fra Kaci Kullmann Five om Irland kan blokkere. Det kan de vel formelt. Det blir jo forhandlinger her, og det er klart at det er de som har posisjonert seg best.

Når det først snakkes om Irland, kan jeg kanskje med det samme ta spørsmålet fra Paul Chaffey,om de kan komme inn under fondet. - Det ble oppnådd enighet om det allerede i Luxembourg. Det ble nemlig oppnådd en del enighet om fondet og om etableringen av det, og Irland er ett av de landene som skal kunne nyte godt av det.

Så til spørsmålet om hvem som er vår motpart - fortsatt fra Kaci Kullmann Five. - Formelt er Kommisjonen forhandlingsmotpart.Men vi vet - kanskje ikke minst Kaci Kullmann Five - at ministermøtene har fastlagt rammene og har bestemt opplegget i viktige spørsmål. Og jeg har lyst til å si i forhold tiluttalelsen fra Martin Sæter i dag - og han gir en god beskrivelse av den interne beslutningsprosessen i EF - at i dette løpet her har vi nettopp hatt Kommisjonen som forhandlingsmotpart. Ministermøtene har vært inne og spilt en viktig rolle. Når det gjelder domstolen f.eks., er det grunn til å minne om at ministermøtet fastla det i desember. Så gikk Kommisjonen tilbake og holdt på det helt fram til Brussel-møtet, der ministermøtet igjen satt det endelig på plass: Vi skal ha felles domstol. Det viser klart hvem som har makten til slutt, men det viser også kompetanse-striden.

Så til spørsmålet om vi hadde noe skriftlig da vi gikk til pressekonferansen. - Det forelå ingen skriftlig oppsummering om selve møtet fra Poos.

Og til slutt spørsmålet om hvordan en tolker Poos' uttalelser. - Der tror jeg kanskje utenriks-ministeren, som også har hatt en spesiell samtale med Poos, gjerne vil si noe. Men kanskje jeg kan svare på de andre spørsmålene først.

Gjønnes nevnte at jeg hadde brukt uttrykket "bekymringsfullt". Det har jeg gjort. Det var EFTA-kolleger som brukte hardere uttrykk, som dere registrerte i går. Når jeg brukte det uttrykket, var det som jeg nevnte at det har oppstått ett reelt problem etter redegjørelsen. Det eneste reelle problemet som vi ikke visste om da redegjørelsen ble holdt, og som er oppstått i forhold til redegjørelsen, er det brevet som Irland har lagt på bordet, der de legger mye mer i sin reservasjon enn de gjorde på møtet. Men det er jo et brev fra et land, og det er selvfølgelig opp til EF å poengtere det i forhandlingene eller i de videre drøftingene med oss. Ellers vil jeg bare gjenta at vi holder oss til det som jeg sa i min redegjørelse.

Når det gjelder spørsmål om hvordan en kunne tenke seg dette med markedsadgangen til Irland bilateralt, vet jeg ikke om det var svar nok på det i fiskeriministerens redegjørelse. Jeg oppfattet Fiskeridepartementet slik at hadde det bare vært knyttet til Irland-Norge, hadde det ikke vært noe stort problem. Problemet er det Irland har presentert etterpå. Det er også et problem for Island, selv om det ikke er så stort for oss. Men dette er vi i ferd med å vurdere, og det er et problem vi må forholde oss til i dagene som kommer.

Til det siste spørsmålet fra Paul Chaffey om når Regjeringen mener at fri markedsadgang skal gjelde fra. Det som er gjort helt klart både i min redegjørelse og nå igjen, er at vi i det forslaget vi framsatte og som lå til grunn for den politiske avtalen, kom med de og de elementene - jeg skal ikke gjenta det nå, jeg gjorde det i stad - og motstykket til det var fri markedsadgang fra den 1. januar 1993. Det var det som lå til grunn for vårt utspill.

Når det gjelder leketøy, får vi en overgangsperiode på to år fram til 1995. Og vi vil da være unntatt fra bestemmelsene om fri sirkulasjon i perioden fram til 1995. I denne overgangsperioden regner vi fra norsk side med at vi vil ha drøftinger, og at det er gode muligheter for å løse problemet. EF vil revidere sine påstander når det gjelder støy og allergi, og det er det som har vært problemene i disse forhandlingene. Så her synes vi at vi for så vidt har oppnådd en bra løsning.

Ja, da tror jeg at jeg har svart på det som har vært av spørsmål.

KOMITEENS LEDER: Da var det en vurdering av samtalene fra utenriksministerens side.

(EK) UTENRIKSMINISTER THORVALD STOLTENBERG: Jeg snakket med utenriksminister Poos på telefonen sent mandag kveld, og da gjennomgikk vi forståelsen fra Luxemburg. Det var helt klart at det ikke var noe problematisk i det. Han er en mann som uttrykker seg lavmælt i alle henseende, og han sa at det er en del støy innen EF, men det er vanlig. Jeg var meget beroliget etter samtalen med ham. Han var vagere på pressekonferansen i Salzburg enn i samtalen med meg. Jeg har ikke snakket med ham senere, men jeg går ut fra at det i det ligger varsomhet med å utfordre de forskjellige partene innen EF, i håp om å bringe dem med seg til enighet.

KOMITEENS LEDER: Da har vi en ny runde.

CARL I. HAGEN: La meg først si meg tilfreds med de svarene jeg har fått. Jeg har notert følgende uttalelser fra handelsministeren:

- Nei vi ønsker ikke å fravik redegjørelsen.
- Vi bygger fortsatt på redegjørelsen.
- Vi holder oss til det jeg sa i min redegjørelse.

Det er tre ganger det samme. Jeg velger da selvsagt å forholde meg til den redegjørelsen som ble gitt i Stortinget, da den fortsatt er gjeldende. Jeg minner for ordens skyld om at det ikke er tatt noe forbehold om den politiske avtale eller enighet for fisk som er oppnådd. Det ble nevnt tekniske for-handlinger. Jeg legger en noe annen forståelse i uttrykket "politisk avtale" og "politisk enighet" enn i "politisk forståelse." Det er noe sterkere, men den store variasjonen er det ikke.

Jeg velger i hvert fall fra mitt ståsted å si at det er intet nytt annet enn at det eventuelt vil foregå en intern diskusjon i EF. Men det er et forhold EF får ordne opp i internt, den uenigheten eller mis-forståelsen forholder ikke vi oss til. Vi har en politisk avtale med EF basert på det handelsministeren redegjorde for i Stortinget sist torsdag.

Jeg har et spørsmål: Det ble snakket en del om Irland. Hvis det irske fiskemarked har noen betydning, hva er Irlands situasjon når det gjelder fiskeindustri, eventuelt fiskeoppdrett? Er Irland å anse for en konkurrent for oss på markedet. Så vidt jeg har sett, har de en viss fiskeoppdrettsnæring, og det er det som er sammenhengen når de utvider sitt forbehold. Det er ikke fordi de selv har noe særlig fiskeri, men fordi de kanskje ønsker å utvikle en konkurrerende næring i forhold til oss. Jeg vil gjerne vite litt mer om det, for dette er en fornemmelse jeg har i bakhodet. Jeg vil gjerne ha en litt større forståelse av hva dette egentlig dreier seg om.

(EK) REIULF STEEN: Jeg syns både redegjørelsen og de svarene som er stilt på spørsmål, bekrefter at den redegjørelsen som handelsministeren gav Stortinget, var en mønstergyldig korrekt framstilling av den politiske enighet man var nådd fram til. Det sier jeg fordi jeg ikke er i stand til å oppfatte den turbulens som er oppstått etter møtet, som i og for seg oppsiktsvekkende. EF har utviklet seg gjennom turbulens, og den type "innsigelser og korrigering" som nå kommer etter dette møtet, er liten sammenholdt med omfanget av karakteren av motsetninger og ulike tolkninger som så å si har vært milesteiner på veien framover under utviklingen av EF.

Når jeg bad om ordet, var det for å gi uttrykk for et synspunkt i forhold til realitetene. Som handelsministeren sa, er vi selvsagt alle enige om at vi skal holde fast ved det som ble oppnådd under ministermøtet, også på fiskeriområdet. Jeg mener det er innlysende at det skal være forhandlingsposisjonen. Men jeg må si da jeg hørte handelsministerens redegjørelse, at jeg ble meget overrasket over at man hadde nådd fram til et så godt forhandlingsresultat sett fra norsk side. Jeg hadde ikke ventet at man ville oppnå et så oppsiktsvekkende godt resultat. Det det innebærer, er i virkeligheten at vi uten å gi nesten noe, har fått fri markedsadgang til et marked på 380 mill. mennesker, med den betydning - ikke minst på sikt - det innebærer for norsk fiskeforedlingsindustri og norsk oppdrettsnæring.

Jeg synes det perspektivet bør være nevnt her. Jeg ser på det som den viktigste siden av avtalen. De muligheter det gir for en videreutvikling av norsk fiskeforedlingsindustri og oppdrettsindustri og adgangen til det frie markedet er så viktig for norsk næringsliv langs kysten at man i sluttomgangen eventuelt - og det må være lov å si i denne lukkede forsamling og i et hemmelig møte - har en viss manøvreringsmulighet. Det vil i hvert fall jeg være mentalt innstilt på. Jeg vil ikke bli sjokkert om det skulle bli foretatt visse justeringer dersom en kunne opprettholde den frie markedsadgang.

KACI KULLMANN FIVE: Jeg vil også takke for svar, som jeg finner i høyeste grad tilfredsstillende. Vi konkluderer med at vi fra vår side vil holde oss til at redegjørelsen står fast, og at vi her har fått bekreftet det.

Men jeg vil gjerne spørre hvorledes handelsministeren vil håndtere Irland-spørsmålet utad. Det har vært en del spekulasjoner rundt det i pressen, og det kan være viktig for oss å vite i hvor stor grad det er mulig å kommentere det. Det må være han-

(EK) delsministerens vurdering som ligger til grunn for hvilken frihet vi har på det området.

Jeg synes for øvrig også at handelsministeren gav en nyttig illustrasjon på hva de reelle maktforholdene er i EF, gjennom sin kommentar på bl.a. domstolspørsmålet - hvorledes det ble både initiert fra og til slutt brakt på plass av ministermøtet.

KÅRE GJØNNES: Bare ganske kort: Jeg deler Reiulf Steens vurderinger, at innholdet i den redegjørelsen som ble gitt i Stortinget, og hva det vil bety for Norge, er positivt. Men det er også der hovedproblemet oppstår, hvis det har skapt forventninger og forståelse utover blant folk også om hva som var på plass. Derfor vil den situasjonen som Reiulf Steen påpeker, bli ekstra vanskelig å håndtere, hvis man skal returnere i forhold til det som har blitt forståelsen også etter redegjørelsen. Jeg har for så vidt også sagt i Stortinget at det kompliserer i betydelig grad en sluttfase hvis vi skal reversere fra det som ble flagget ut, i forhold til det som måtte bli et sluttresultat. Dette er da også et signal fra Kristelig Folkepartis side.

Den redegjørelsen handelsministeren har gitt her i dag, vil vi sannsynligvis ikke få som et dokument vi kan bruke. Jeg ville gjerne hørt litt mer konkret om det.

KOMITEENS LEDER: Før handelsministeren får ordet, vil jeg også spørre om det som har vært nevnt av flere, håndteringen etter møtet. Jeg går ut fra at handelsministeren sier offentlig og ganske raskt det som kan sies, og noe er vel allerede sagt. Jeg tar det for gitt at det som knytter seg til å referere hva enkeltland måtte mene - både i EFTA-kretsen og for dens saks skyld EF-kretsen - ikke er aktuelt. Men som en mal vil jeg anta at en kan legge til grunn handelsministerens redegjørelse i Stortinget og en kommentar angående Irland, som vel også er en offentlig kjent sak.

Jeg tror det kan være praktisk for alle at vi vet omtrent hva handelsministeren vil si etter møtet, slik at vi kan bevege oss noenlunde innenfor rammen av det i våre mer politisk betonte kommentarer i de ulike partier.

(EK) STATSRÅD ELDRID NORDBØ: La meg først si til Carl I. Hagen at jeg ikke har noen problemer i forhold til de tre punktene han nevnte. Men jeg vil vise til, som jeg har sagt, at med brevet fra Irland har vi fått et reelt problem i tillegg; det er også som et svar på Gjønnes' spørsmål. Det er et problem som Regjeringen må forholde seg til når vi har fått Fiskeridepartementets analyse. Jeg vil gjerne understreke det som et tillegg til den oppsummeringen han hadde - men det er også et mer teknisk spørsmål som jeg vil be fiskeriministeren om å svare på.

Når det gjelder håndteringen av det irske problemet, kan det kanskje være nyttig at jeg redegjør litt for det. På pressekonferansen nevnte jeg dette, og sa at i Irland er det tatt det vi oppfatter som en viss reservasjon. Jeg fortalte også hva Islands utenriksminister hadde sagt - alle journalistene kjenner ham og synes de ser ham! Jeg sa at jeg ikke hadde grunnlag for å si, underforstått jeg visste ikke, hvor mye vi eksporterer til Irland, og sa derfor bare at vi må studere dette nærmere. Ingen aviser skrev om dette da.

Det ligger i det jeg har sagt tidligere, at når jeg ikke tok dette med i redegjørelsen for Stortinget, skyldtes det to forhold: for det første at jeg redegjorde i lys av at forhandlinger fortsatt finner sted, og at vi mente at et bilateralt problem måtte kunne håndteres på teknisk plan. Det jeg nettopp har sagt, er at vi nå har et reelt problem å forholde oss til i fortsettelsen.

Når det gjelder hva jeg skal si til pressen om dette, tror jeg det er riktig å si minst mulig, bare at jeg er orientert om forhandlingssituasjonen. Det er grunnen til at jeg har bedt om dette møtet. Men jeg tror det bør nevnes, for det er kjent, og jeg tror også det er kjent at det nå har et annet omfang enn det som var da jeg nevnte det for pressen den første kvelden, da ingen fant grunn til å skrive om det. Dette var vel også svar på spørsmålet fra Gjønnes.

KOMITEENS LEDER: Er det noen flere kommentarer fra regjeringshold? - Fiskeriministeren får ordet.

STATSRÅD ODDRUNN PETTERSEN: Jeg skal svare på det spørsmålet Carl I. Hagen stilte. Irland har lite tradisjonell fiskerinæring, men er i ferd med å bygge seg opp en prosessindustri, en fiskeriindu-

(EK) stri. Sild og makrell er to fiskesorter som Irland har tilgang på under vår bilaterale avtale med EF. Når det gjelder laks, forsøker de også å bygge opp en oppdrettsnæring. Hvis det var de tre produkter de gikk etter, ligger forklaringen mye i det. Det er den utviklingen de er inne i.

KOMITEENS LEDER: Da er forståelsen for dette kravet ikke økt.

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Jeg har bare lyst til å si en ting nå, og det er at så lenge flere spørsmål som angår EØS og EF samlet, ikke er brakt fram til enighet mellom de 19 landene, har vi den situasjonen som handelsministeren nå flere ganger har beskrevet når hun har brukt ordene "så lenge vi er i forhandlinger". Med andre ord var ikke møtet i Luxembourg et siste forhandlingsmøte. Det var heller ikke møtet i Salzburg.

Hvis vi nå går to år tilbake i tid, har vi snakket om "avklaring", "gjennombrudd" osv. ved en rekke korsveier, fordi man gradvis har arbeidet seg fram på det ene området etter det andre - lenge på unntak og institusjoner, etter hvert med en omfattende avtale som perspektiv, men med noen gjenstående spørsmål som vi alle har kjent til, spesielt fond, fisk og transitt. Det er klart at ikke noe land - ingen av de 19 i EF og EFTA - er klar til å gi et endelig ja før helheten i dette bildet er slik at de føler at deres egne forutsetninger både på enkeltområdene - i rimelig grad - og på helheten er ivaretatt.

Jeg sier dette nå fordi vi noen ganger snakker om forhandinger i den brede sammenhengen, og det er det jeg nå prøver å kommentere. Men vi holder veldig sterkt fast på "un accord politique", som altså var det uttrykket som EF-formannskapet brukte om det som skjedde på fiskeriområdet. Hvorfor gjør vi det? Jo, fordi det er meget viktig for vår samlede forhandlingsposisjon fra nå av og i de kommende dagene og ukene.

Dette står i redegjørelsen til handelsministeren, og det er sagt her nå. Når jeg tar ordet til det, er det fordi vi når vi kommenterer, eventuelt også kommenterer Irland, må være oppmerksom på at det kom inn noe fra et EF-land som var uklart og syntes å være relativt begrenset i et slikt møte. Men samtidig har vi, som handelsministeren har sagt, senere fått dette skriftlig. I ukene forut for møtet i

(EK) Luxembourg var alle klar over Spanias sterke holdning, klare markeringer og voldsomme krav om hvor mye fisk de måtte ha. Men vi må ikke nå plutselig heller ta på oss et norsk ansvar for Irlands problem. Irland er et land i EF, Irland er ett av 19 land, og det er et EFTA/EF-forhold vi nå forhandler om.

Jeg sier dette fordi vi får alle de problemene når vi møter pressen - de graver og graver - og det kan lett også bringe Irland-spørsmålet ut av dimensjoner. Ingen vet her og nå - det vet i hvert fall ikke jeg, for jeg har ikke fått noen informasjoner som tilsier det - at vi skal heise Irland-spørsmålet opp til et tilsvarende problem som det spanske vi har visst om hele tiden, før vi eventuelt skulle vite at så er tilfellet. Det vet vi ikke her og nå. Vi må ikke oppdimensjonere det, for det er ikke i vår interesse.

GUNNAR BERGE: Jeg har bare behov for en presisering med utgangspunkt i det som Carl I. Hagen sa. Det er ikke slik at noen i denne komite har kompetanse til å foreta en oppsummering på vegne av komiteen - ikke engang lederen med mindre komiteen sier seg helt enig i et forslag til oppsummering fra lederen. Den oppsummering man foretar, gjør man på egen regning og risiko. Carl I. Hagen har ikke sagt noe annet, men jeg fant behov for å presisere det.

Jeg synes også at møtet har vært nyttig og har klarlagt at den redegjørelsen som ble gitt i Stortinget på torsdag, står ved lag. Og så har vi fått en redegjørelse for hva som har skjedd etter den tid, vi har med andre ord blitt oppdatert fordi det har skjedd ting i ettertid som ikke var kjent på torsdag da redegjørelsen ble gitt. Det er det som har skjedd på dette møtet.

Så til spørsmålet om det skulle oppstå ytterligere problemer i fortsettelsen av prosessen. Det er klart at ingen av oss kan utelukke det, og jeg vil iallfall gjøre helt klart for min del at vi ikke er i den situasjon at det er snakk om alt eller ingenting. Men hvis det oppstår en situasjon som er så alvorlig at Regjeringen finner å måtte endre forhandlingsposisjon, går jeg ut fra at vi forholder oss til det på samme måte som vi har forholdt oss til slike spørsmål så langt i prosessen.

Så til slutt et spørsmål som kanskje like mye er et spørsmål for den utvidede som for Regjeringen, nemlig det spørsmål som Anne Enger Lahnstein tok opp, om en anmodning om å få dokumentene. Når

(EK) slike spørsmål kommer, vil Regjeringen komme i en litt vanskelig stilling, for man vil selvfølgelig alltid imøtekomme slike anmodninger. Men jeg synes for min del at det bare er interessant hvis vi kan bruke dokumentet. Hvis vi får dette - og dette er et hemmelig dokument - betyr det at vi ikke kan bruke det for andre formål enn for oss selv. Vi kan ikke vise det til et annet menneske, i så fall begår vi direkte lovbrudd slik jeg tolker reglene. Men det er jo slik at alt som blir sagt i denne komite, alt som blir redegjort for, blir nedfelt i referatet og er tilgjengelig for oss som sitter her. Alle medlemmer av den utvidede utenrikskomite kan altså gå ned på Stortingets arkiv og lese dette akkurat når man måtte ønske det. Dokumentet er altså tilgjengelig på denne måten for vårt eget bruk. Jeg må si det slik at hvis jeg bare kunne få dokumentet på de premisser at det fortsatt er et fortrolig dokument, vil det jo egentlig ha liten verdi. Jeg går ut fra at det i anmodningen om å få dokumentet ligger at man også kunne bruke det. Hvis man ikke kan det - og det har jeg forståelse for at kan være vanskelig i en forhandlingssituasjon - har man like stor nytte av referatet som det man under alle omstendigheter ville fått i Stortinget. Det vil under alle omstendigheter være tilgjengelig for oss som sitter her.

CARL I. HAGEN: Det var statsministeren som fikk meg til å be om ordet ytterligere en gang. Under hele denne prosessen har vi hatt forskjellige temaer oppe, som etter hvert har funnet hva man kan kalle sin avklaring. Det jeg syns er viktig, er at fisk og landbruk fant sin avklaring i den redegjørelsen vi fikk sist torsdag. Jeg oppfattet redegjørelsen - og jeg har studert de første sidene om igjen - at fisk og landbruk nå er på plass, og det var det alle fikk forståelsen av. Så og så mange produkter av 72-listen har vi akseptert, så og så mange av de vitale norske produkter for landbruk har vi ikke akseptert, det er det enighet om. Og fisk er det enighet om - i hovedtrekk.

Det skal også sies at denne enigheten har karakter av en politisk avtale. Det betyr at det med utgangspunkt i enighet om hovedelementene må finne sted detaljerte tekniske drøftelser for en endelig utforming og formalisering av tekstene. Om det blir 10, 10,5, 11 eller 12 pst. på disse bilaterale forholdene, er jeg enig med Reiulf Steen i er uinteressant. Men det er slått fast fri markedsadgang fra 1. januar 1993.

Det andre går på at det skal ordnes innenfor rammen av det bilaterale avtaleforholdet. Når jeg hele tiden har vært så opptatt av det internt, er det også ut fra informasjonsplikten som Regjeringen har, som er det jeg forholder meg til. De to tingene er avklart.

(EK)

Det som i realiteten står igjen av politisk vanskelige ting i forhandlingene etter redegjørelsen, er fondet og transitten. Transitten berører ikke oss direkte, men fondet berører oss. Jeg har hele tiden oppfattet at etter hvert som domstolen falt på plass, konkurranseregelene falt på plass, overvåkingsorganet falt på plass, og nå fisk og landbruk falt på plass sist uke, er det de tekniske tingene som er igjen. Det ble ikke tatt forbehold bl.a. om den irske reservasjonen overfor i realiteten vår totale fiskerieksport av de tre produktene i hvert fall til EF. Jeg vil gjerne ha nevnt at vi hele tiden har oppfattet at når ting er falt på plass, er de ute av verden. Hvis det nå viser seg at dette ikke er en politisk avtale, med endring i hoved-elementene, tok ikke Regjeringen de forbehold den burde ha tatt i den foregående redegjørelsen. Jeg har merket meg i dag at man står på redegjørelsen, og da forholder jeg meg til det.

Jeg er helt enig i at vi ikke på noen måte skal peise på det irske spørsmålet. Det er vi ikke tjent med, og det har i hvert fall ikke vi tenkt å gjøre noe som helst ut av. Det er et internt EF-problem som de får organisere, og som vi ikke behøver å gjøre noe med.

Så til det Gunnar Berge og Anne Enger Lahnstein tok opp. Det ville vært fint om det ble laget en eller annen skriftlig versjon av det handelsministeren, eventuelt andre regjeringsmedlemmer, kommer til å si til pressen, slik at vi kunne få en kopi av det. Jeg snakker da om en skriftlig kopi av den delen av opplysningene som Regjeringen kommer til å gi, for vi er ikke interessert i den hemmeligstemplede redegjørelsen vi har fått, for den kan ikke brukes. Men den biten som Regjeringen eventuelt velger å gå ut med, om at den i dag har informert den utvidede utenrikskomite om følgende, vil vi gjerne ha skriftlig, så vi vet hva vi skal forholde oss til. Da kan vi nemlig skille mellom hva vi kan kommentere, og hva vi ikke kan kommentere.

KÅRE GJØNNES: Jeg vil ta opp litt i samme bane som det Carl I. Hagen nå gav uttrykk for, spesielt etter det som Gunnar Berge sa i sitt innlegg, om at han regnet med at Regjeringen ville komme tilbake hvis den endret sin forhandlingsposisjon. Jeg har oppfattet det slik at det er oppnådd et forhandlingsresultat på det som hadde med fisk å gjøre, og at resultatet ikke var knyttet opp til andre elementer i det som det nå forhandles om. Hvis ikke har jeg misforstått det hele. Det var jo det som også ble flagget ut, og som Regjeringen aktivt solgte i Kyst-Norge - "fiskebiten" var på plass, det som stod igjen var å nedfelle det teknisk på papir.

(EK)

Jeg oppfatter det ikke som at man endrer forhandlingsposisjon hvis man griper inn i det som har med fisk å gjøre. Da går man inn i det som måtte være en avtale, som jeg iallfall oppfatter slik gjennom den redegjørelsen som ble gitt. Men hvis dette skulle være situasjonen, tror jeg at vårt parti må reversere hele forhandlingsprosessen vi nå står midt oppe i, for da føler jeg meg veldig usikker på hva det egentlig er vi har å ta standpunkt til. Det er faktisk da null.

Jeg ble mer forvirret etter den siste runden enn jeg var etter den første, innledende runden, også i forhold til de sterke presiseringer som statsministeren kom med. Det ble for så vidt riktig presisert at ingenting er på plass før alt er på plass for en helhetlig avtale. Det er jeg enig i. Men hvis det er en presisering i forhold til det som har med fisk å gjøre, er jeg i tvil om hvordan jeg skal oppfatte det. Men det som står igjen, er fond, transitt, antidumping og vesentlige deler av det jeg oppfattet som uløste spørsmål på det tidspunktet vi hadde det oppe i Stortinget. Forhandlingsmessig er jeg redd for at vi må avlyse landsstyremøtet på fredag hvis dette er situasjonen.

KOMITEENS LEDER: Jeg tror vi skal få oppklart dette etter hvert - men Anne Enger Lahnstein får ordet før representanter for Regjeringen.

ANNE ENGER LAHNSTEIN: Det er sikkert en fornuftig og riktig rekkefølge, for mitt spørsmål går på det samme.

I sluttfasen er det noen løse tråder som skal på plass. Det er viktig å vite at vi har rimelig oversikt over hvilke tråder som nå er løse, og hva som på en måte er på plass. La meg f.eks. ta landbruk, med de 62 av 72 produktene. Men de 10 produktene er jo hele veksthusnæringen, og jeg ble veldig overrasket over at det liksom plutselig ikke var aktuelt. Det er utmerket for meg - det er ikke det - men er det noe som plutselig kan dukke opp igjen fordi man skal begynne på en ny runde på landbruk? Eller kan jeg gå ut fra at det er på plass.

Når det gjelder fisk, forholder jeg meg til det Regjeringen har sagt i Stortinget. Jeg ser at brevet fra Irland for så vidt innebærer en usikkerhet, og det syns jeg også handelsministeren har gitt uttrykk for her. Men det kan man velge å vektlegge ulikt. Jeg ser også godt at det ikke er noe poeng for oss å gjøre Irland til en stor og viktig sak i den norske debatten.

(EK) Kan vi få en klargjøring av hvilke løse tråder det er, og hva man nå faktisk har lagt bak seg i forhandlingsrunden, slik at vi kan si at her foreligger det et resultat og ikke bare en forhandlingsposisjon? Det er ganske viktig.

KOMITEENS LEDER: Jeg tror vi slipper til Kaci Kullmann Five også, selv om hun teknisk sett tegnet seg etter både handelsminister og statsminister.

KACI KULLMANN FIVE: Jeg sier takk for det. Jeg har nok en annen innfallsvinkel enn de fleste av de som har hatt ordet nå. Jeg har hele tiden oppfattet den type forhandlinger som Regjeringen her driver på Norges vegne, på følgende måte: Ikke noe er endelig på plass før hele avtalen er på plass. Det er en helt ordinær måte å drive internasjonale - og nasjonale - forhandlinger på. Jeg synes jeg erindrer at det bl.a. var grunnlaget da vi holdt på på Lysebu. Det ble etter hvert avklart ganske viktige og vesentlige spørsmål, og ingen av disse spørsmål ble tatt opp. Det tror jeg også vil vise seg at ikke skjer i det bildet vi nå ser for oss. Det er i hovedsak de løse trådene vi kjenner som løse, som må knyttes sammen for at avtalen som helhet skal falle på plass. Men rent formelt synes jeg det er viktig at vi har klart for oss det som statsministeren her har ønsket å sette søkelyset på, slik jeg oppfattet henne.

(LMM)

GUNNAR BERGE: For å avverge en mulig misforståelse; Det som jeg sa, var en rent formell betraktning, nemlig den at hvis den situasjonen skulle oppstå at Regjeringen skulle endre standpunkt, må det håndteres i forhold til Stortinget og Stortingets organer på samme måte som det har vært gjort hittil. Det var bare det jeg ville presisere, og det syns jeg er helt opplagt. Det lå ingen antesipering av noe som helst, ingen vurderinç eller invitasjon. Men dersom den situasjonen skulle oppstå, følger man vanlig prosedyre. Det går vi ut fra at Kåre Gjønnes er helt enig i. Det er ingen av oss som ønsker at den situasjonen skal oppstå, i hvert fall ikke i forhold til den fiskeriavtalen som vi håper vi har vi boks. Og jeg mener at vi ikke har brakt inn noe som burde gi grunnlag for tvil eller usikkerhet på noe punkt her. Men den formelle betraktningen regner jeg iallfall med var på sin plass.

STATSRÅD ELDRID NORDBØ: Jeg finner også grunn til å understreke det som sist ble gjort av Kaci Kullmann Five, nemlig at i sånne forhandlinger er ingenting endelig på plass før alt er på plass. Men som jeg sa i min redegjørelse, og som det er vist til: Ministermøtet la det politiske grunnlaget for hovedtrekkene i en forhandlingsløsning for fisk - og jeg gikk gjennom elementene. Vi har avtalt tekniske forhandlinger som en oppfølging av dette, og de kommer til å bli krevende fordi det er stor intern uenighet i EF. Det sa jeg allerede i Stortinget sist.

Det jeg har sagt i dag, er at det fortsatt står ved lag. Jeg har redegjort for at jeg i dag oppfatter det irske spørsmålet, hvis vi kan kalle det det, som et reelt problem som Regjeringen må forholde seg til og finne en løsning på. Dermed er det ikke sagt at Irland kan få det som de vil.

Jeg er helt enig i at det er svært betenkelig å hausse dette opp. Når jeg sa at vi vel må omtale det, var det litt spørrende fra min side, og jeg synes vi bør drøfte det. Jeg har ikke noe behov for å omtale det, det beste ville være å la det være. Jeg fortalte til pressen allerede første kvelden hva som var blitt sagt. Da skrev ingen om det. Senere har de skrevet om det, og jeg går ut fra at vi må nevne det. Jeg sa visst også at jeg gikk ut fra at de nå var kjent med omfanget av det. Men det er utvilsomt et problem for oss i forhandlingssammenheng å hausse det opp. Vi risikerer nemlig da at fiskeriekspertene i de andre landene nå prøver å rive ned alt som ministrene deres har vært med på, og det er klart at det vil bli mer fristende for dem å henge seg på Irland. Jo mindre en kan si om det, jo bedre sett i en forhandlingssammenheng.

(LMM)

Men fordi jeg tar opplysningsplikten overfor Stortinget veldig alvorlig, synes jeg det var viktig å forklare at jeg i dag oppfatter det på en annen måte enn jeg gjorde da jeg holdt redegjørelsen - fordi vi da ikke satt med brevet, som jo er noe helt annet enn det ministeren sa på møtet.

La meg bare si til Anne Enger Lahnstein - selv om ingen bit er på plass før alt er på plass - : Det er meg bekjent ikke reist noen tvil om det vi oppnådde for landbruket.

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Jeg tror dette har vært en avklarende runde. Jeg tror det var nyttig at vi fikk denne siste runden slik at det ikke oppstår noen misforståelse om hva som ligger i den siste og de tidligere redegjørelsene, og hva som ligger i det som vi nå har kunnet informere om.

Jeg kan imidlertid trekke frem domstolsløsningen som et eksempel på hva jeg snakker om. Vi vet at domstolsløsningen kom midt i mai måned. I alle EF-land og alle EFTA-land ble den kommentert som at nå var dette klart. Vi har blitt enige om en domstol som ser slik og slik ut. Men det er klart at det blir aldri noen slik domstol hvis ikke helheten i avtalen blir ferdig og alle land undertegner den. - Dette bare som en illustrasjon og et konkret eksempel. Det skal altså etableres en slik institusjon, men den blir det selvfølgelig aldri noe av hvis vi nå på en eller annen måte skulle komme dithen at det ikke blir noen avtale.

Dette er bare på det rent prinsipielle plan. Jeg kan her og nå bare si at jeg er hundre prosent overbevist om at det blir en avtale. Men det er min overbevisning. Det er ikke noe faktum som har noe med opplysningsplikten å gjøre, for noen garanti kan ingen gi.

Da vi hadde vårt landsstyremøte, formulerte en redaksjonskomite kommentarer rundt situasjonen, og la vekt på de tingene som Arbeiderpartiets landsstyre syntes var positivt i det bilde som nå avtegner seg. Men vårt landsstyre gav ikke noen støtte til en ferdig EØS-avtale, for vårt landsstyre visste at noe slikt forelå ikke. Det må vi vente med til vi har avtalen ferdig. Jeg bare nevner dette, fordi det er ikke bare Kristelig Folkeparti som er nøye med ordene når man kommenterer i en sånn fase - hvor man synes man har et rimelig bra oversiktsbilde, men hvor man ikke kan være hundre prosent sikker på alle elementer.

Bare til slutt om fondet og transitt: Det er klart at også et land som Irland - og flere andre land - vil være opptatt av dette fondet, ikke bare av at de selv er med, men hvor mange penger det blir, og hvor mye som er lån, og hvor mye som er gaver.

(LMM)

Dette illustrerer for øvrig den formen vi valgte da vi skrev at om den EØS-avtalen som nå er "i sikte", mener vi sånn og sånn, og håper og syns vi det og det om. Noe mer enn det kan vi ikke si her og nå.

Jeg ville foreslå at man var litt forsiktig med Irland, for å gi mitt råd. Det er ingen som helst grunn til at norske politikere - fra Oslo - skal si en masse ting om Irland i en situasjon hvor EF-formannskapet og EF-kommisjonen kartlegger forskjellige problemer som gjenstår i hele dette spillet. Det gjelder et brev til Kommisjonen, det er ikke et brev til oss.

STATSRÅD ELDRID NORDBØ: Jeg ville føle meg veldig trygg hvis alle visste hva jeg sa, for jeg må si noe i alle fall. Skal jeg bare si at jeg har redegjort for forhandlingssituasjonen og har ikke noe nytt å fortelle utover det jeg sa til pressen etter Salzburg-møtet?

Men så er det det tredje punktet - og jeg spør dere: Skal jeg f.eks. si: De av dere som var i Luxembourg, vil huske at jeg på pressekonferansen nevnte at Irland hadde en reservasjon. Skal jeg si det i og med at jeg nevnte det den første kvelden? Jeg kan godt la det være og bare nøye meg med de to første punktene.

KOMITEENS LEDER: Men er det ikke nå slik at det irske brev er kjent?

KACI KULLMANN FIVE: Det stod om det i en av avisene i dag.

KOMITEENS LEDER: Da synes jeg det ville være rart om ikke også handelsministeren erkjente det og tillot spørsmål om det - hvis noen skulle spørre.

Statsråden kan jo bekrefte det uten å gjøre for mye ut av det som er sagt, iallfall på Regjeringens vegne. I det ligger det et håp om at heller ikke andre sier at dette er "The final stumbling block" i noen sammenheng.

(LMM)

CARL I. HAGEN: Det kan da ikke være noen grunn til at vi skal gå inn i den interne EF-debatt. Det må være greit å si at vi er kjent med at det eksisterer en uenighet, men at vi ikke ønsker å gå nærmere inn i den.

KOMITEENS LEDER: Jeg tror vi kan betrakte denne siste runden som rimelig avklarende. Det ligger i dette at oppnådde resultater så langt selvsagt ikke blir noe av dersom en mot formodning ikke skulle få en avtale. Det er så enkelt som det.

Kåre Gjønnes rister på hodet. Betyr det at du mener at vi får domstolen selv om vi ikke får en avtale?

KÅRE GJØNNES: Nei, men det vi har forsøkt å framføre, er at om man i forbindelse med de tingene vi mener vi har oppnådd, skal kunne gå tilbake å forhandle for å oppnå det som ennå er uløst. Det var der problemstillingen egentlig lå. Det ble skapt litt usikkerhet om det, og jeg føler at det ennå henger litt i luften. Men det er greit. Jeg forholder meg til at ingenting er på plass før alt er på plass. Det gjelder da også domstolen - skulle det plutselig oppstå at vi for å oppnå det vi ville på antidumping, måtte tilbake til domstolen for å gi noe der. Det er den prosessen jeg føler var litt utydelig i en periode.

(GSR)

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Det høres ut, når Gjønnes snakker nå, som om det er Norge som bestemmer hva alle 19 land måtte finne på å gjøre. Det er ikke sånn, for vi sitter og vet ikke hva alle andre land har av oppsummeringer på sin side. Det er der problemet ligger, og det gjør at ingen av oss kan gi noen garanti for noe som helst. Det er ikke noe mer enn det som ligger i det. Og hvis det er noen av dere her som er i minste tvil om at vi kommer til å slåss som løver for det som vi har fått politisk gjennomslag for, og som er erklært fra EF-formannskapet, så kjenner dere oss dårlig. Jeg tror ingen av dere er i tvil om at vi kommer til å slåss for det, og det blir en meget pinlig affære for EF hvis man skulle komme i en situasjon med endring av "un accord politique", for da må de kunne bebreide oss for å være veldig urimelige i de tekniske drøftelsene og gjennomgangen som kommer i dagene som ligger foran oss.

La meg til slutt også si at det er klart at de dagene som ligger foran oss nå, hvor det faktisk skal

(GSR)

drøftes hva dette betyr, og man sitter i kommisjons-sammenheng og jobber med dette, er så viktige dager at jo mer man forsøker å bli ferdig med mest mulig av det som måtte være av spissfindigheter i forskjellige miljøer i EF, jo bedre er det for oss. Vi står på vårt, og vi står meget sterkt med det utgangspunktet vi har, og slik må vår holdning være. Jeg tror det er veldig viktig at alle partier i Norge har den holdningen til dette. Jeg tror det betyr noe og gjør inntrykk på andre at vi ikke er i tvil om at det er det utgangs-punktet vi nå har - hvis det var noen som var i tvil om det.

KOMITEENS LEDER: Er det flere som ønsker ordet til denne sluttappellen? - Det er det ikke.

Sak nr. 2

Eventuelt

KOMITEENS LEDER: Carl I. Hagen har varslet at han vil ta opp - relativt kort, tror jeg - et par saker. Det er også klarert med Regjeringens medlemmer.

CARL I. HAGEN: Veldig kort til to saker. Det første gjelder hvordan Regjeringen har tenkt å stille seg til Slovenia/Jugoslavia-problematikken etter erklæringen om uavhengighet. Jeg vil gi uttrykk for at jeg håper at vi er noe mindre bastante enn det USA og EF har vært, uten å gå til den motsatte ytterlighet, for de har en mer fleksibel holdning.

Det andre gjelder hva som er det siste når det gjelder hvalsaken, som har vært oppe mange ganger i denne komiteen, og som vi kan forvente å få spørsmål om. Går vi ut av kommisjonen eller gjør vi det ikke? Blir vi i den tekniske komite eller blir vi ikke? Dette er bare noen korte stikkord. Kan det sies noe om dette, slik at vi har noe å forholde oss til?

UTENRIKSMINISTER THORVALD STOLTENBERG: Først Slovenia. Det har forhåpentlig gått ut en presse-melding mens vi har sittet her, for jeg klarerte den før jeg gikk hit. Det som er budskapet i den, er at det er behov for å få til en fredelig løsning, og at en anerkjennelse i den nåværende situasjon ikke vil tjene en slik fredelig løsning. Den følger mye den

(GSR) felles erklæringen som kom fra Berlin, men vi uttrykker oss nok "mykere" når det gjelder anerkjennelse, enn det USA og EF har gjort.

Så til hvalen. Det som har skjedd etter møtet i Den internasjonale hvalfangstkommisjonen i Reykjavik, er at fiskeriministeren og jeg hadde møte med alle organisasjonene i går for å høre deres vurderinger nå og deres tanker rundt den videre politikk. Regjeringen skal fram til den 31. desember vurdere politikken både når det gjelder fangsten og når det gjelder forholdet til Hvalfangstkommisjonen. Det budskapet vi fikk fra møtet, hvor alle fiskeri-organisasjonene, Nærings- og Nytelsesmiddelarbeider-forbundet og eksportører var til stede, var at det for så vidt ikke er av stor betydning for dem om vi fort-setter i Hvalfangstkommisjonen eller ikke. Det som er viktig, er at vi fortsetter med hvalfangst. Det var et klart budskap fra alle. Det var noen nyanser der mellom hvalfangstorganisasjonene, spesielt småhval-fangerne, som er helt bestemt på at vi må gjenoppta kommersiell fangst, og industrien og Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet, som sa at de i utgangspunktet forstår holdningene, men de bad oss om å være varsomme og å bruke den tid vi trenger for å fastlegge politikken. Både fiskeriministeren og jeg understreket at vi ikke hadde tatt noe standpunkt, at dette var en del av prosessen i arbeidet både når det gjelder fangstspørsmålet og når det gjelder forholdet til hvalfangstorganisasjonene.

Så ble vi spurt om hva som er vår nåværende politikk. Og vår politikk her er den som vi offentlig-gjorde den 16. april, med de syv punktene, og som - for å si det kort - går på forskningsfangst i 1992. Men det er klart at hvis vi kommer til andre resultater når det gjelder vurderingen, enten resultatet blir totalstans eller full kommersiell fangst, så vil det bli vår politikk.

Jeg vet ikke om fiskeriministeren vil supplere meg? -

STATSRÅD ODDRUNN PETTERSEN: Bare en opplysning til, og det er at på det møtet vi hadde, ble det ikke fra hvalfangerne varslet verken aksjoner eller at de ville gjenoppta fangsten mot IWCs vedtak.

(GSR)

ANNE ENGER LAHNSTEIN: Jeg har lyst til å gi uttrykk for at jeg har stor forståelse for hvalfangernes syn i denne saken. Det er bevist at det er massevis av hval, og vi får et problem hvis man ikke greier å imøtekomme noe av engasjementene her, selv om man selvsagt ikke skal støtte ulovlige aksjoner.

UTENRIKSMINISTER THORVALD STOLTENBERG: Vi har også forståelse for hvalfangernes syn. Som Anne Enger Lahnstein nå sa, har forskerne påvist at bestanden holder seg oppe. Det som er vanskelig hvis vi setter i gang full hvalfangst, som vi i forhold til bestanden kan gjøre, er hvilke reaksjoner vi vil få. Truslene er mange, som dere vil vite, og meget sterke. Og hvis vi tar utgangspunkt i de forskjellige arbeidsplasser som kan bli truet, kan det være alvorlig - det går på fiskeforedling og også på andre områder. Det var dette som skapte nyansene i gårsdagens samtaler, og det er det som gjør det til en vrien oppgave for oss å løse.

Vi har nå i flere år diskutert bevaring av bestanden og ressurstilgangen. Nå er man plutselig over på etiske spørsmål - hvalen som et så høyt utviklet individ at man ikke kan fange den og fangst-metoder. Min reaksjon er omtrent som Anne Enger Lahnsteins, men det er et ugjendrivelig faktum at folk både i Europa og Nord-Amerika har sterke følelser for dette, antakelig også inspirert av konkurrerende fiskeindustri.

CARL I. HAGEN: Jeg vil bare igjen nevne, som jeg har gjort mange ganger før, men forgjeves, i denne komite, at det må da gå an for Regjeringen å vurdere en radikal opptrapping av den internasjonale påvirkning av opinionen på dette området, sette i gang et mer massivt og organisert lobbyarbeid overfor opinionen og beslutningstakerne, inkludert organisasjonene. Det går an å gjøre noe mer overfor opinionen. Jeg føler at ingen av de siste regjeringer har forsøkt en gang. Setter man av 10, 20, 30 mill. kr, kan man gjøre ganske mye hvis man bruker noen av de profesjonelle - hva man kan kalle - lobbyister som vi ikke liker i Norge, men som har hatt virkning i en del andre land. Men å sitte her hjemme, hjelper i hvert fall ikke noe.

KOMITEENS LEDER: Jeg tror kanskje at vi skal la bevisbyrden her avklares et annet sted.

UTENRIKSMINISTER THORVALD STOLTENBERG: Får jeg nevne bare en ting. Jeg er overbevist om at det er mulig å gjøre noe, men jeg må nok si at det er langt større beløp det da blir snakk om, for vi må nok se i øynene at vi har sterke kapitalkrefter mot oss som vil kjøre inn overfor fjernsynet i USA og Europa. Så hvis vi bestemmer oss for den linjen, må det dreie seg om langt større beløp.

KOMITEENS LEDER: Nivået på de offentlige utgifter her kan vi komme tilbake til.

Er det flere som ber om ordet under Eventuelt? - Det er det ikke.

Møtet hevet kl. 16.55.